

Geoinformatika

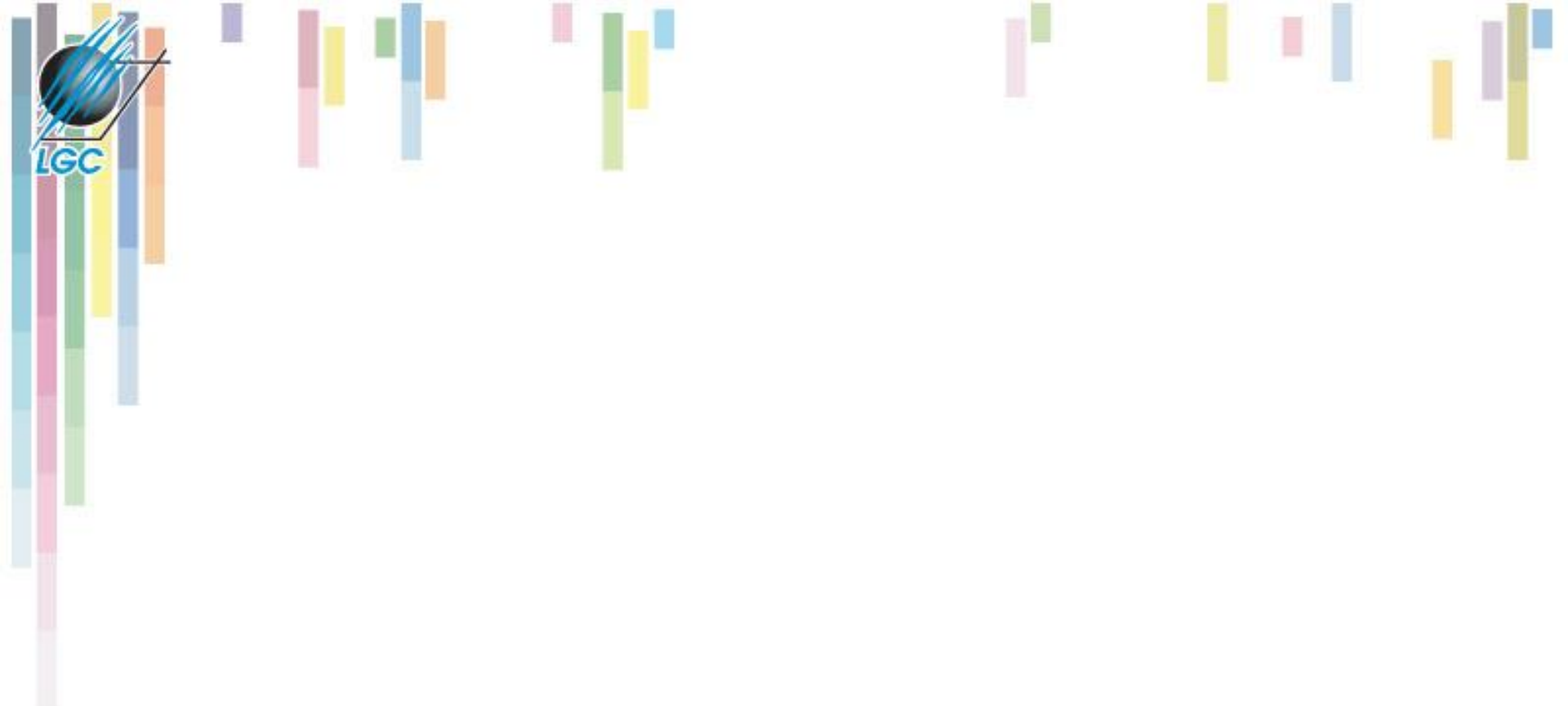
IX – Poloha v prostoru

jaro 2024

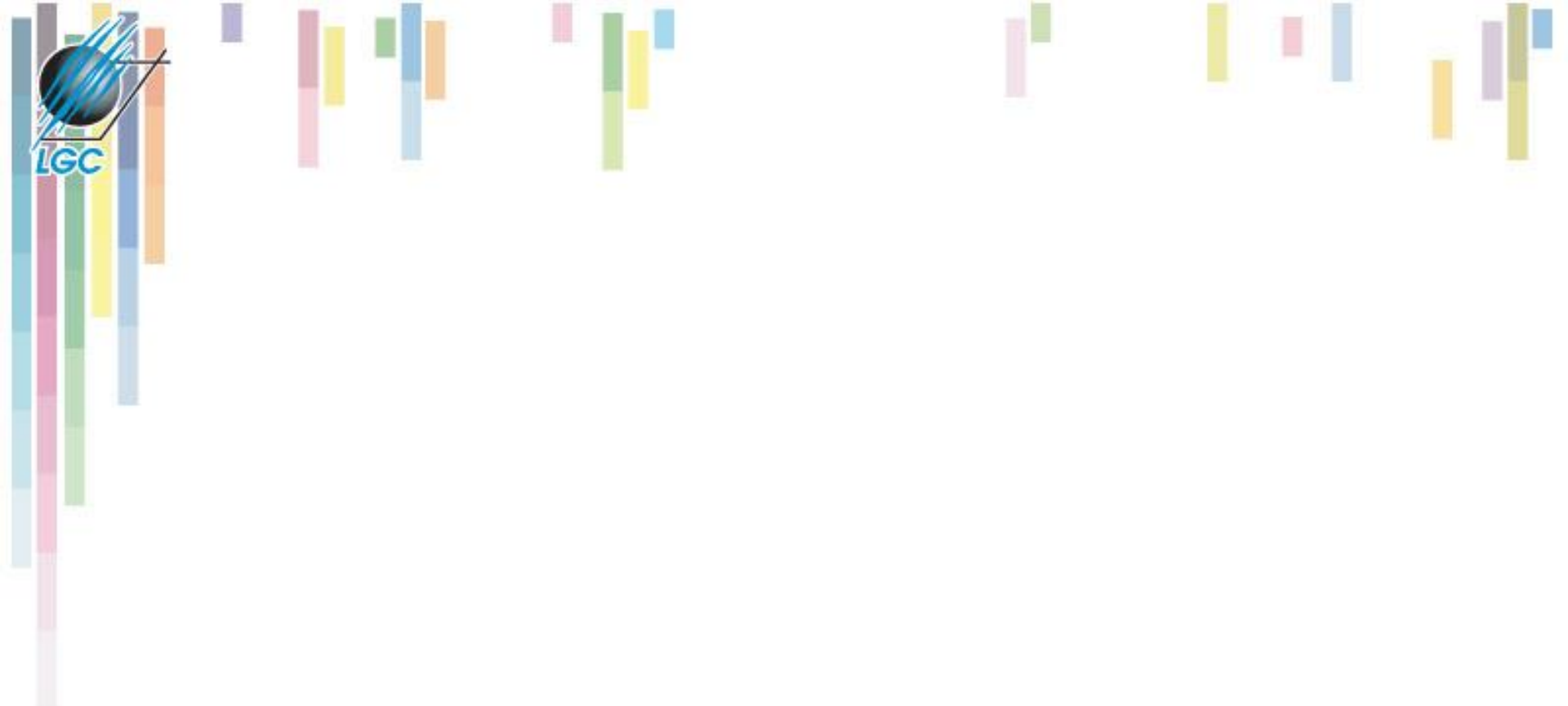
Petr Kubíček

kubicek@geogr.muni.cz

**Laboratory on Geoinformatics and Cartography (LGC)
Institute of Geography
Masaryk University
Czech Republic**

HYDROLOGICKÉ ANALÝZY

<https://river-runner.samlearner.com>

Směr odtoku

- Směr odtoku je takový směr, kterým při simulaci povrchového odtoku odtéká voda z dané buňky.
- Podle toho, zda je pro danou buňku povolen pouze jeden směr odtoku (směr odpovídající největšímu spádu) či směrů více, jedná se buď o **jednosměrný** (single flow) či **vícsměrný** (multiple flow) **odtok**.
- ArcGIS určuje pouze jednosměrný odtok pomocí algoritmu SFD8 (Single Flow 8- Direction), též nazývaný D8 – **fokální analýza**.

Směr odtoku - kódování

78	72	69	71	58	49
74	67	56	49	46	50
69	53	44	37	38	48
64	58	55	22	31	24
68	61	47	21	16	19
74	53	34	12	11	12

Elevation surface

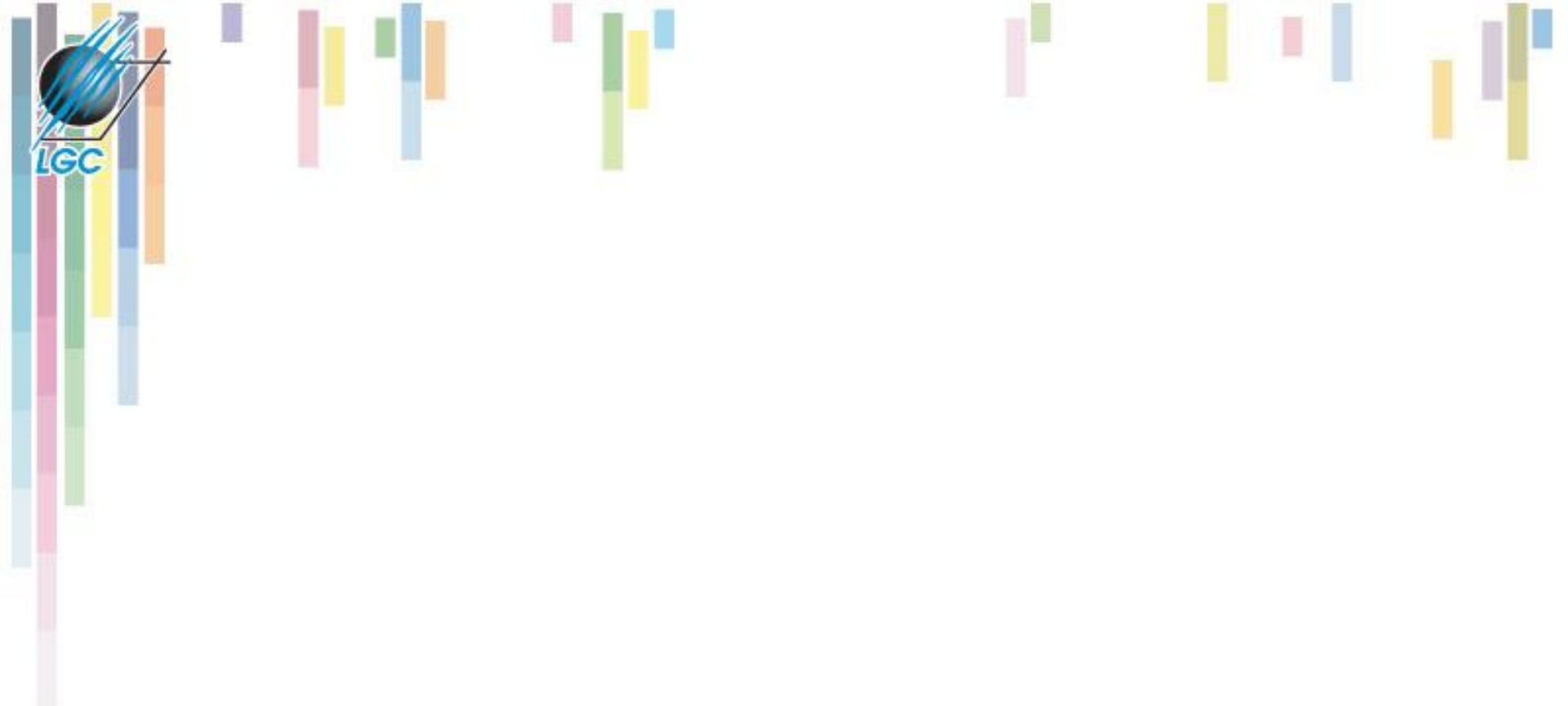

2	2	2	4	4	8
2	2	2	4	4	8
1	1	2	4	8	4
128	128	1	2	4	8
2	2	1	4	4	4
1	1	1	1	4	16

Flow direction

32	64	128
16		1
8	4	2

Direction coding

POLOHA V PROSTORU

Složky geografických dat

- **Neprostorová složka (tzv. Atributy)**
 - ...
- **Časová složka**
 - ...

- **Prostorová složka**

- tvar

- topologie

- **Poloha**

Jak se určuje poloha v prostoru?

Určení polohy entity v prostoru

- **Nepřímé:**

- pomocí tzv. **geokódů** (systémy založeny na skokové změně polohy)
- **bodové pravidelné** (čtvercová síť vrtů)
- **bodové nepravidelné** (adresy ÚIR - RUIAN)
- **liniové** pravidelné nepravidelné (traťové úseky)
- **plošné** pravidelné (sítě zoologického mapování)
nepravidelné (parcely)

- **Přímé** použitím referenčních systémů k zemskému tělesu k rovině, na níž je zemský povrch zobrazen

- RUIAN (?) – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí.

Kde je střední škola vhodná pro mé dítě??

Střední školy Brno

SeznamŠkol.eu » Střední školy » Jihomoravský » Brno

Vyhledáno **89** škol v databázi

Seznam středních škol v České republice (SŠ). Při výběru střední školy můžete využít filtr kategorií, typu škol nebo pomocí mapy lokalit vybrat kraj či okres.

American Academy in Prague

Typ školy: Soukromá, Svatoslavova 333/4, Praha 4-Nusle
Ředitel/ka: Brandon Moseley, www.americanacademy.com
Chcete na tomto místě vaši školu, klikněte [ZDE](#).

Střední škola technická a ekonomická Brno, Olomoucká, příspěvková organizace

Typ školy: Státní, **Olomoucká 61, Brno**
Ředitel/ka: Ing. Lubomír Štefka, www.sstebno.cz

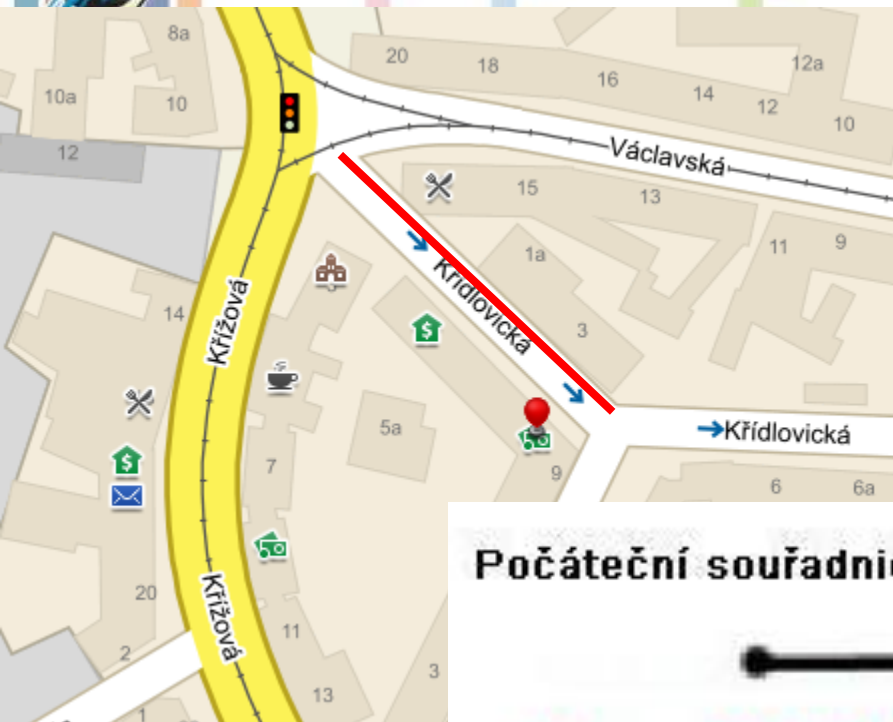
Střední škola elektrotechnická a energetická Sokolnice, příspěvková organizace

Typ školy: Státní, Učiliště 496, Sokolnice
Ředitel/ka: Ing. Oldřich Životský, www.ssee-sokolnice.cz

Geokódování

- Umožňuje připojit souřadnice k **záznamům lokalizovaným adresou**, pomocí porovnání se souborem, který obsahuje **adresy i souřadnice**.
- **tři základní typy geokódovacích funkcí:**
 - přiřazení zeměpisných souřadnic k úplné adrese, která odpovídá určité části uliční čáry (středové linie), **adresnímu bodu**, případně vztažnému bodu budovy či parcely. Výsledkem bod zobrazený na mapovém podkladu.
 - Umístění záznamu bez přesné adresy, a to pouze pomocí určité **geografické reference** obsažené v popisných attributech (PSČ, název města, kód volebního obvodu.
 - Data nemají žádný přímý prostorový indikátor. Přesto je často možné je geograficky lokalizovat díky jejich **známému vztahu s existujícím subjektem** (například názvem nemocnice, číslem silnice..). Takováto lokalizace je často velmi přibližná a je třeba s ní nakládat s určitou rezervou.

Geokódování – uliční čára

Počáteční souřadnice

Koncové souřadnice

Lat: 33,923413
Long: -118,408709

Lat: 33,924813
Long: -118,408809

Ulice: Křídlovická
Vlevo od: 2
Vlevo do: 10
Vpravo od: 1
Vpravo do: 15

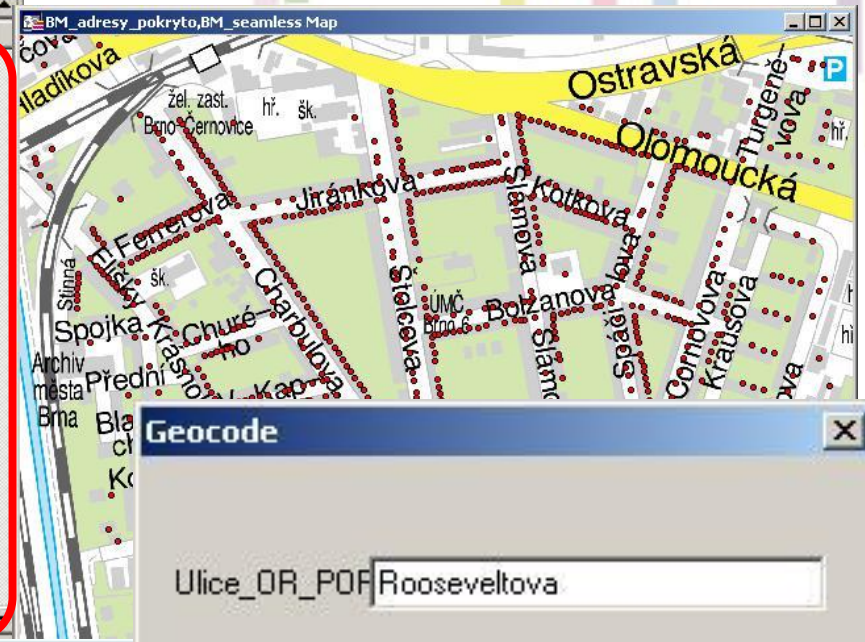

Geokódování - adresní bod

Obecně následující kroky (závisí na konkrétním SW):

- **Standardizace adresy** – vytvoření souladu mezi zdrojovými adresami a podkladovým souborem. **RUIAN**
- **Automatické geokódování adresy** – jedná se o počítačem provedený proces, kdy jsou porovnávány syntaxe obou databází/souborů a v některých případech lze nastavit míru tolerance mezi nimi. Takto geokódované adresy mohou dostat příznak nejvyšší spolehlivosti.
- **Ruční geokódování adresy** – postupné procházení databáze nezařazených adres a jejich případné ruční přiřazení.
- **Zpracování adres, které nelze zařadit** – existují další možnosti pro umístění těchto adres. Pokud ani tato varianta není průchozí, nezbyvá, než použít přibližné umístění pomocí uličního segmentu či PSČ.

A	B	C	D	E	F
STREET_NAM	COR	CPOP	MUNI_PART_	MUNI_CZECH	ULICE_OR_P
Jižní náměstí	1	1	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 1/1
Jižní náměstí	5	18	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 5/18
Havránkova	11	30	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 11/30
Havránkova	35	39	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 35/39
Jižní náměstí	21	43	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 21/43
Jižní náměstí	24	44	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 24/44
Jižní náměstí	27	47	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 27/47
Havránkova	65	56	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 65/56
Havránkova	64	68	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 64/68
Havránkova	62	70	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 62/70
Havránkova	41	72	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 41/72
Havránkova	55	74	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 55/74
Havránkova	57	75	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 57/75
Havránkova	49	94	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 49/94
Havránkova	61	96	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 61/96
Havránkova	51	98	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 51/98

Geocode

Geocode Table: Mode: Automatic Interactiv

using Column: Symbol: ☆

Boundary Column:

Search Table: for Objects in Column:

Optional

Refine Search with Table: using Boundary Name Column:

OK Cancel Options... Help

Geocode

Ulice_OR_POP

Exact match not found.
0 matched, 2 not matched, 41 already geocoded

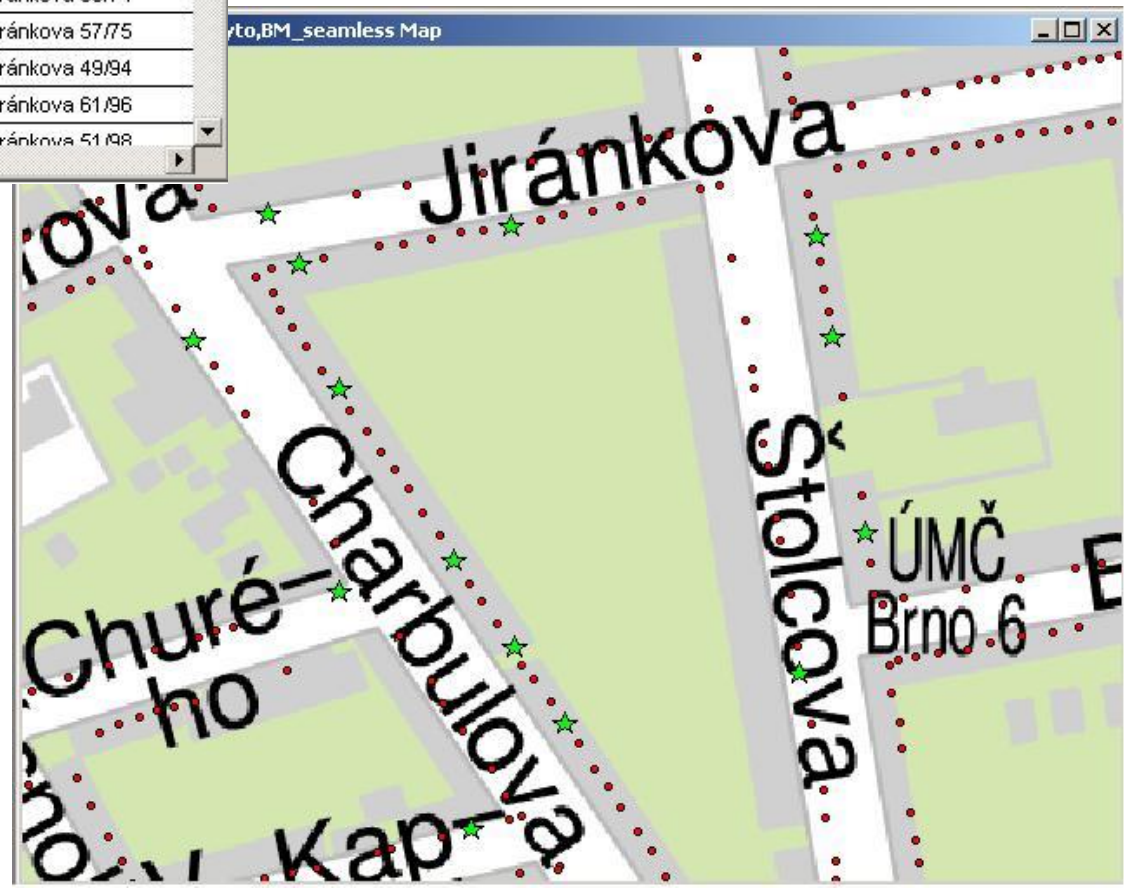
Rokytova 4/2619
Rokytova 6/2618
Rokytova 8/2620
Rooseveltova 10/593
Rooseveltova 10/593
Rooseveltova 11/591

Up Down

Ignore

OK Cancel Help

	A	B	C	D	E	F
☐	STREET_NAM	COR	CPOP	MUNI_PART_	MUNI_CZECH	ULICE_OR_P
☐	Jižní náměstí	1	1	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 1/1
☐	Jižní náměstí	5	18	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 5/18
☐	Havránkova	11	30	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 11/30
☐	Havránkova	35	39	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 35/39
☐	Jižní náměstí	21	43	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 21/43
☐	Jižní náměstí	24	44	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 24/44
☐	Jižní náměstí	27	47	Dolní Heršpice	Brno	Jižní náměstí 27/47
☐	Havránkova	65	56	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 65/56
☐	Havránkova	64	68	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 64/68
☐	Havránkova	62	70	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 62/70
☐	Havránkova	41	72	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 41/72
☐	Havránkova	55	74	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 55/74
☐	Havránkova	57	75	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 57/75
☐	Havránkova	49	94	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 49/94
☐	Havránkova	61	96	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 61/96
☐	Havránkova	51	98	Dolní Heršpice	Brno	Havránkova 51/98

Zpětné geokódování

- V některých případech se můžeme setkat i s opačným požadavkem – známe zeměpisné souřadnice a k nim **potřebujeme přiřadit nejbližší známe adresy.**
- **LBS –location based services (Kde je...?)**
- **Loopt LBS (Android, iOS)**

Pravidelné čtvercové sítě

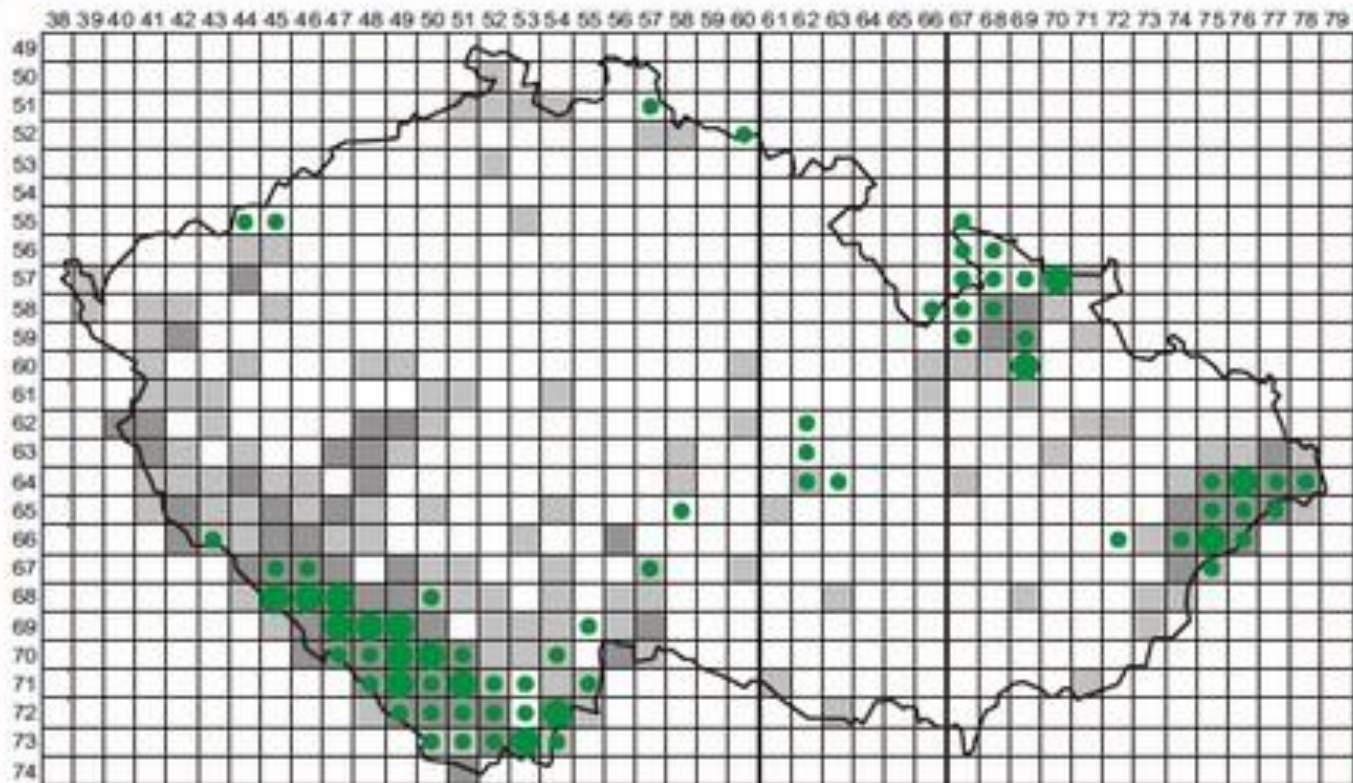
jeřábek:

- pravidelný výskyt
- nepravidelný výskyt

rys:

- pravidelný výskyt
- nepravidelný výskyt

Obr. 6. Mapa současného rozšíření jeřábka lesního a rysa ostrovida v České republice. Je patrné, že areál výskytu jeřábka většinou spadá do areálu výskytu rysa ostrovida. Údaje převzaty z Koubka [80] a Červeného a Vaňka [81].

BRNO URBAN GRID

GRIDOVÁ STATISTIKA MĚSTA BRNA A BRNĚNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI

O APLIKACI

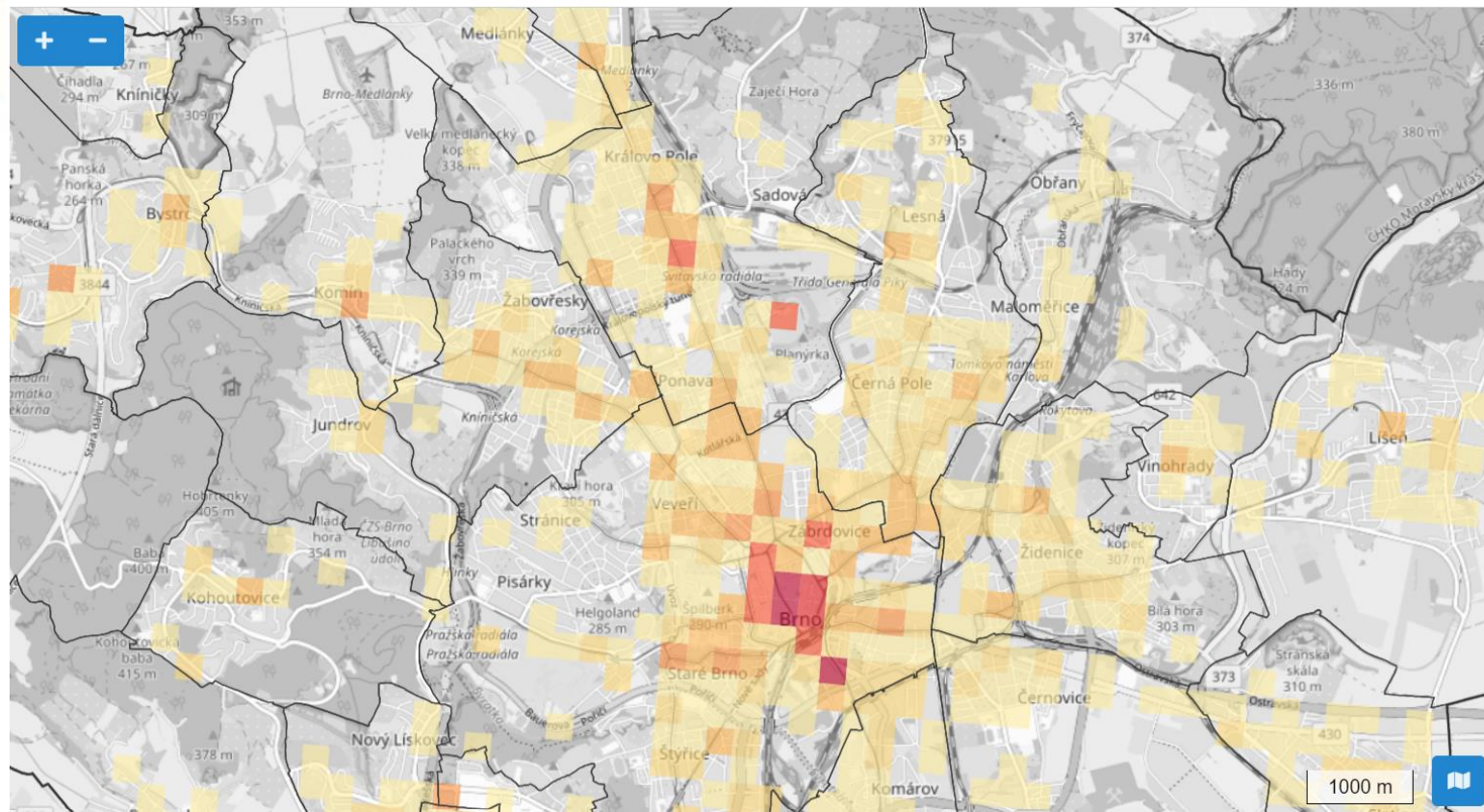
APLIKACE BRNO URBAN GRID

DATA.BRNO ↔

ALTIMAPO ↔

Brno urban grid

Brno Urban Grid je jednoduchou webovou aplikací, která umožňuje rychlou vizualizaci různých typů prostorových dat v rozsahu území města Brna či Brněnské metropolitní oblasti. Nejedná se o složitý analytický systém, ale o přímočarý a otevřený nástroj pro přehlednou analýzu prostorové situace.

Brno Urban Grid
brnourbangrid.cz

Počet maloobchodních prodejen zboží

Brno k říjnu až prosinci 2017

[Vybrat ze 63 datových sad](#)

Data Legenda

3 946 PRODEJEN

0 **1** **167**
MINIMUM PRŮMĚR MAXIMUM

3 968 ZDROJOVÝCH BUNĚK

rozměry viditelných buněk: 250 x 250 m
rozměry zdrojových buněk: 250 x 250 m

[Stáhnout data](#)

▼ Zajímají vás data jen za

Gazetteer

- Zpracování textů na Internetu - geokódováním také označování **rozpoznávání geografických názvu** a míst v **nestrukturovaném textu**, jejich přiřazení ke skutečnému geografickému prostoru a případně vizualizace výsledků na mapě.
- Prvním krokem je obvykle rozpoznání geografických názvů v textu, obvykle pomocí tzv. **gazetteeru** - místopisného seznamu (zeměpisného slovníku) jednotlivých názvů (lokalit, měst, obcí, vrcholů).
- Jednotlivá slova z textu jsou postupně porovnávána s názvy v seznamu a jsou vybírána ta, která si odpovídají.
- **EuroGeonames - Eurogeographics**
- Kvalitní gazetteer - alternativní názvy, zeměpisné souřadnice místa, či oblasti, stát a administrativní jednotku v níž se název nachází a případně informaci o jeho důležitosti (hierarchické úrovni).

GFS Pilot interface - Netscape

File Edit View Go Communicator Help

Back Forward Reload Home Search Netscape Print Security Shop Stop

Bookmarks Location: http://10.10.1.116:8080/gfspilot/newset.jsp?paol_srs=EPSG%3A4326&mode=addfeatures&url=http%3A%2F%2Fhome.socialchange.net.au%2Fw... What's Related

Instant Message Members WebMail Connections BizJournal SmartUpdate Mkplace

MapOrganizer by social change online for the OpenGIS Consortium

Geoparsed Results

Judea and Samaria [view source](#)

...n, south of Ramallah. The **Gaza Strip** Eleven shooting at ...

Add new term to Vocabulary

Term:

[add to vocabulary](#) [view vocabulary](#)

Social Media Monitoring

☰ COLLECTIONS ANZEIGEN

+ COLLECTION ERSTELLEN

DETAILS **MAP** TRAINER

5.6.2013, 00:00:00 5.6.2013, 11:00:00 6.6.2013, 00:00:00

Hochwasser 2013 - und die dresdner halten immernoch zusammen

von Fluthilfe Dresden: +++ das historische Schlosshotel Pillnitz steht kurz vor dem Untergang und braucht JETZT SANDSÄCKE!!!! +++

05.06.2013, 08:09:50 Uhr

[Zoomen auf](#) [Öffne Facebook](#)

Map data © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA

What's Related

GFS Pilot

2 <zoom> 2 4 6 8 10

om factor and click on map

ast View Region

The Kahoot! logo is centered on the page. It consists of the word 'Kahoot!' in a white, bold, sans-serif font. The text is set against a background of four colored quadrants: red (top-left), blue (top-right), yellow (bottom-left), and green (bottom-right). The background also features a faint, light-colored world map.

Lineární referencování

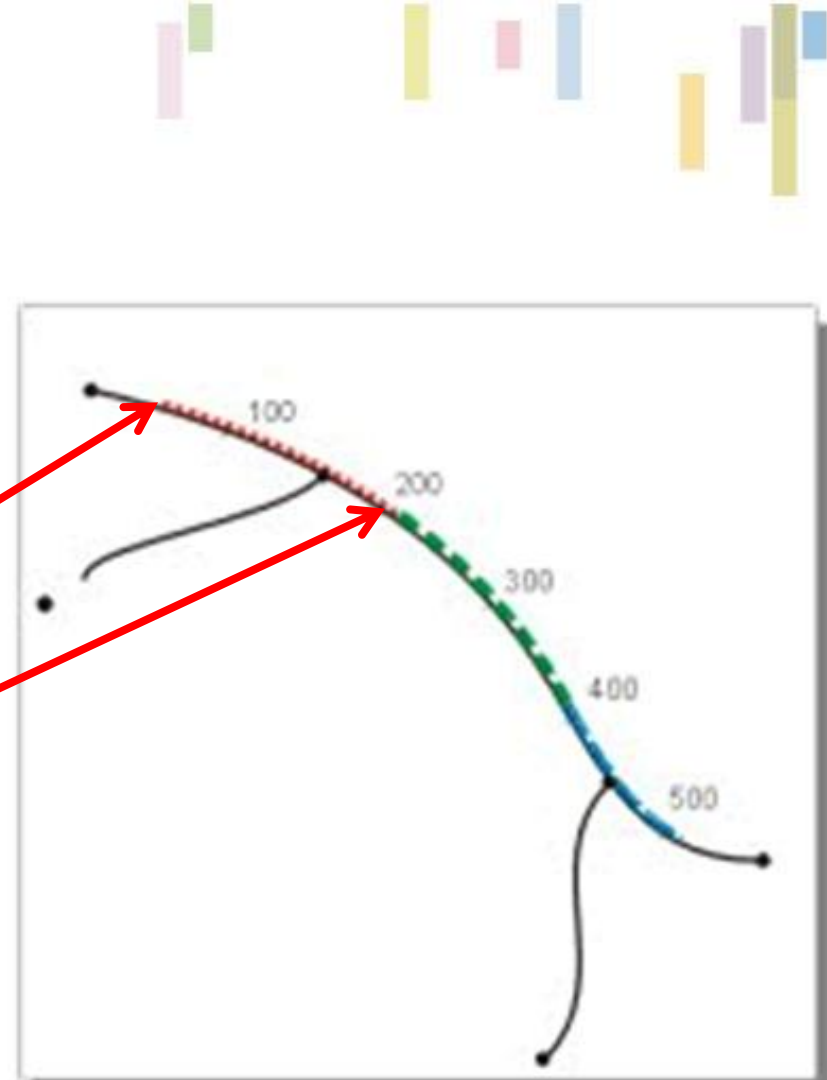
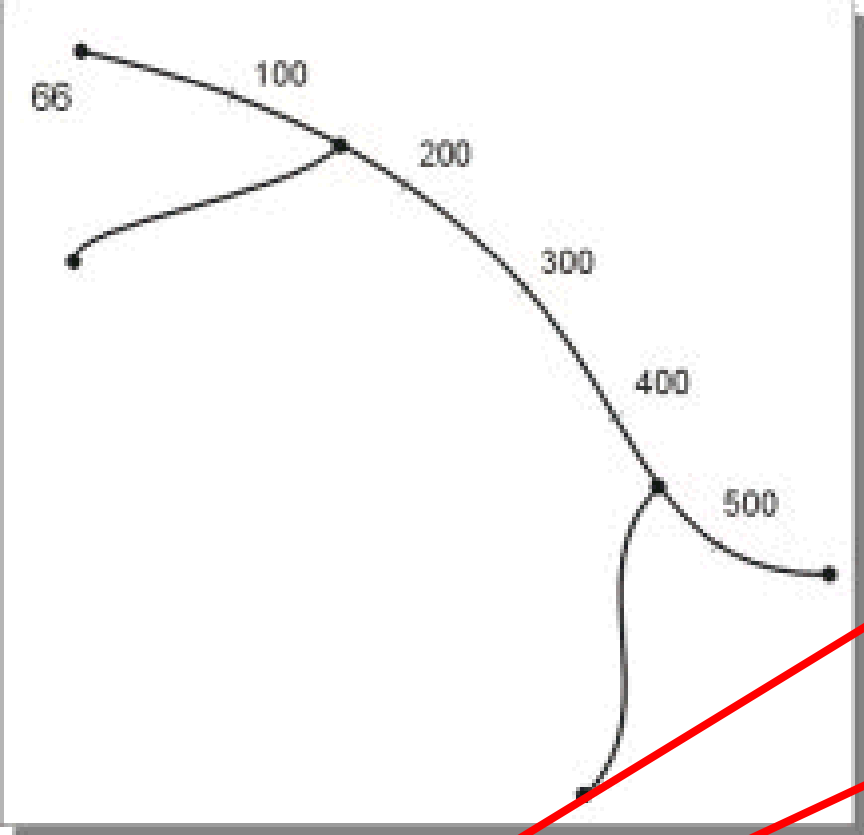
- **Metoda lineárního referencování a dynamického segmentování byla vyvinuta pro usnadnění úloh na liniových sítích typu:**
 - silniční síť
 - železniční síť
 - inženýrské sítě
 - říční sítě
- **Při práci s geografickými prvky v sítích lze jednodušeji popisovat jejich polohu bez vyjadřování jejich polohy v souřadnicovém systému.**
- **Dynamickou segmentaci je možné chápat jako **metodu nepřímého vyjádření polohy v prostoru.****
- **Poskytuje efektivní aparát pro reprezentaci objektů s bodovou a liniovou prostorovou reprezentací.**

Principy dynamické segmentace

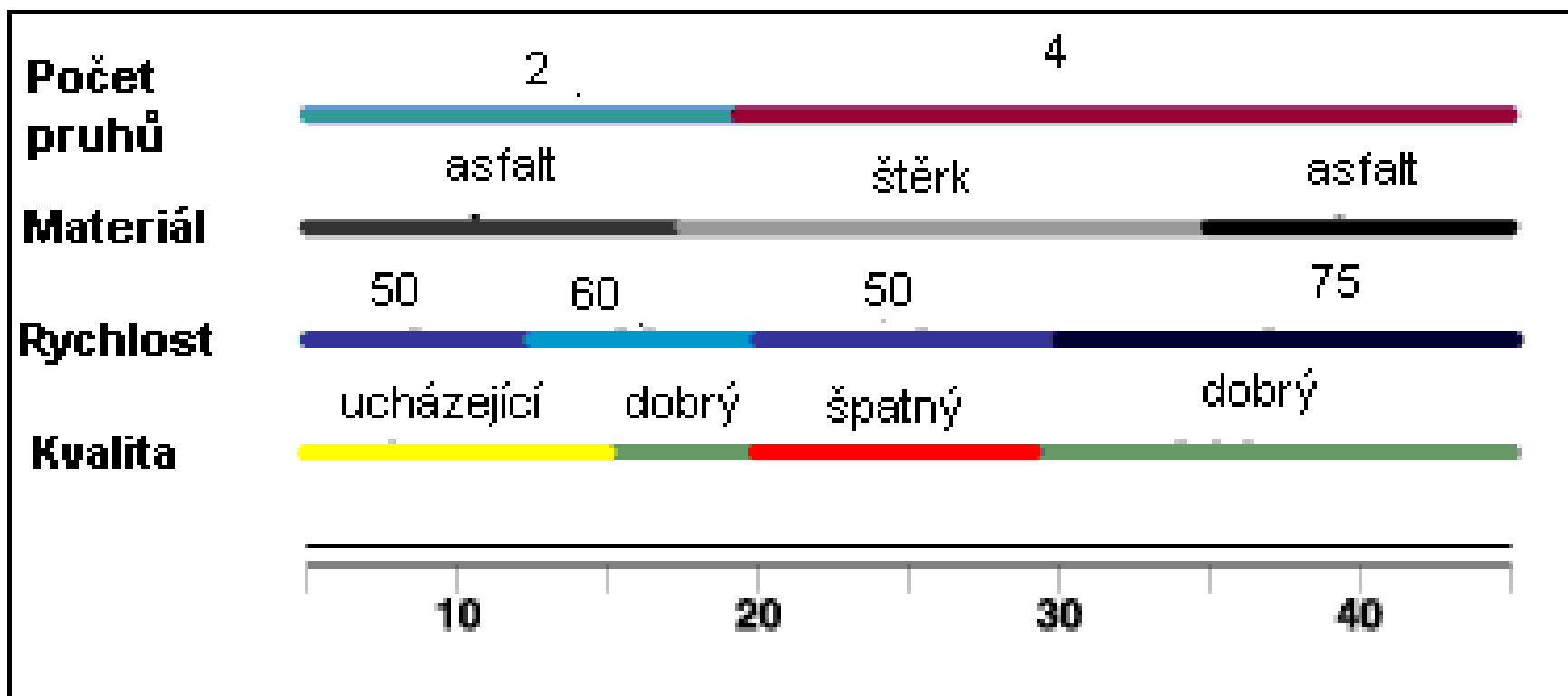
Zjednodušeně lze říci, že **dynamická segmentace nám slouží k tomu, abychom mohli popsat polohu objektu, který je umístěn v liniové síti, jako jeho vzdálenost od určitého známého bodu.**

- Definujme si **cestu** (linear feature) jako lineární prvek (polylinie), na kterém jsou definována staničení a události. Cestou může být silnice, ulice, parovod, řeka apod. Pro každý vrchol cesty je známo staničení.
- **Staničení** (measurement system) je systém, jež obsahuje každá cesta. Na tento systém se pak následně umísťují události (např. kilometráž dálnice). Staničení má **počátek** v nějakém zvoleném bodě a jeho **hodnota je dána vzdáleností od tohoto bodu.**
- **Událost** (event) je atribut spojený s cestou. Událost je dvojího druhu: **bodová** (např. havárie na dálnici), jež vyžaduje jedno staničení pro své určení, či **liniová** (např. druh povrchu dálnice v určitém úseku nebo rekonstrukce určitého úseku), jež vyžaduje dvoje staničení (od, do) pro své určení.

Route	Od	Do	Symbol	ID
66	42	210	A1	1201
66	210	390	A8	1202
66	390	550	B3	1392

Ukázka vztahu datové tabulky a staničení na cestě

Vztah linie 1: M – jedna linie M atributů

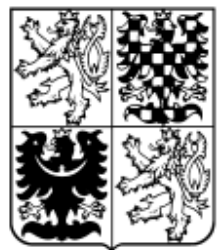
Přímé určení polohy – referenční plochy - geoid, referenční elipsoid,

Transformace prostorového tělesa (Země) do roviny mapy – matematická kartografie.

Používají se nejrůznější aproximace – geoid (matematically vyjádřitelný, komplexní)

Zemský povrch nahrazujeme referenční plochou referenční **elipsoid** a referenční **kouli**. Mezi referenční plochy patří také **rovina**, do které je zobrazena výsledná mapa. Na všech **třech referenčních plochách jsou definovány souřadnicové soustavy**.

- **Referenční elipsoid**
- Elipsoid je matematicky definované těleso, je rotační (rotuje kolem menší poloosy - S-J). Bývá definován tak, aby jeho střed ležel ve středu Země a aby se co nejlépe přimykalo geoidu.
- *Souřadné soustavy na referenčním elipsoidu - zeměpisná šířka a délka, někdy též nazývané geodetická šířka a délka - φ a λ*
- Volba náhradního elipsoidu pro konkrétní použití se v **anglické literatuře nazývá datum**. Bessel, Krasovského, WGS 84
- **Referenční koule** - z.š. = U , z.d. = V
- **Referenční rovina** - *pravoúhlé souřadnice X a Y , polární souřadnice ρ a ε*

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 80

Rozeslána dne 13. června 2023

Cena Kč 40,-

O B S A H:

159. Nařízení vlády o stanovení geodetických referenčních systémů závazných na celém území České republiky, databází geodetických a geografických údajů a státních mapových děl vytvářených pro celé území České republiky a zásadách jejich používání

Co je součástí?

- a) **geodetické referenční systémy** závazné na celém území České republiky),
- b) **databáze geodetických údajů** vytvářené pro celé území České republiky,
- c) **databáze geografických údajů,**
- d) **státní mapová díla,**
- e) **zásady používání** výše uvedeného

Geodetické referenční systémy

a) prostorové systémy:

- Světový geodetický systém 1984, WGS84,
- Evropský terestrický referenční systém 1989, ETRS89,

b) rovinné souřadnicové systémy:

- Souřadnicový systém Jednotné trigonometrické sítě katastrální, zkratka názvu je S-JTŠK,
- Světové geodetické systémy - WGS84-LCC, WGS84-UTM.
- Evropský referenční systém – ETRS

c) výškové systémy:

- Evropský výškový referenční systém EVRS,
- Výškový systém baltský – po vyrovnání Bpv,
- Světový výškový referenční systém 1996 (WGS84-EGM96) a referenční systém 2008 (WGS84-EGM2008).

Databáze geodetických a geografických údajů

Geodetické údaje:

- databáze bodových polí,
- databáze státní sítě permanentních stanic.

Geografické údaje:

- základní báze geografických dat České republiky (ZABAGED),
- databáze geografického názvosloví (Geonames),
- ortofoto České republiky,
- vojenský model území.

Státní mapová díla

(1) Základní státní mapová díla

a) Základní **topografická mapa České republiky**

V **S-JTSK** (1 : 5 000, 1 : 10 000, 1 : 25 000,

1 : 50 000, 1 : 100 000 a 1 : 250 000),

b) Základní **topografická mapa České republiky v ETRS 89**

(1 : 10 000, 1 : 25 000, 1 : 50 000,

1 : 100 000 a 1 : 250 000).

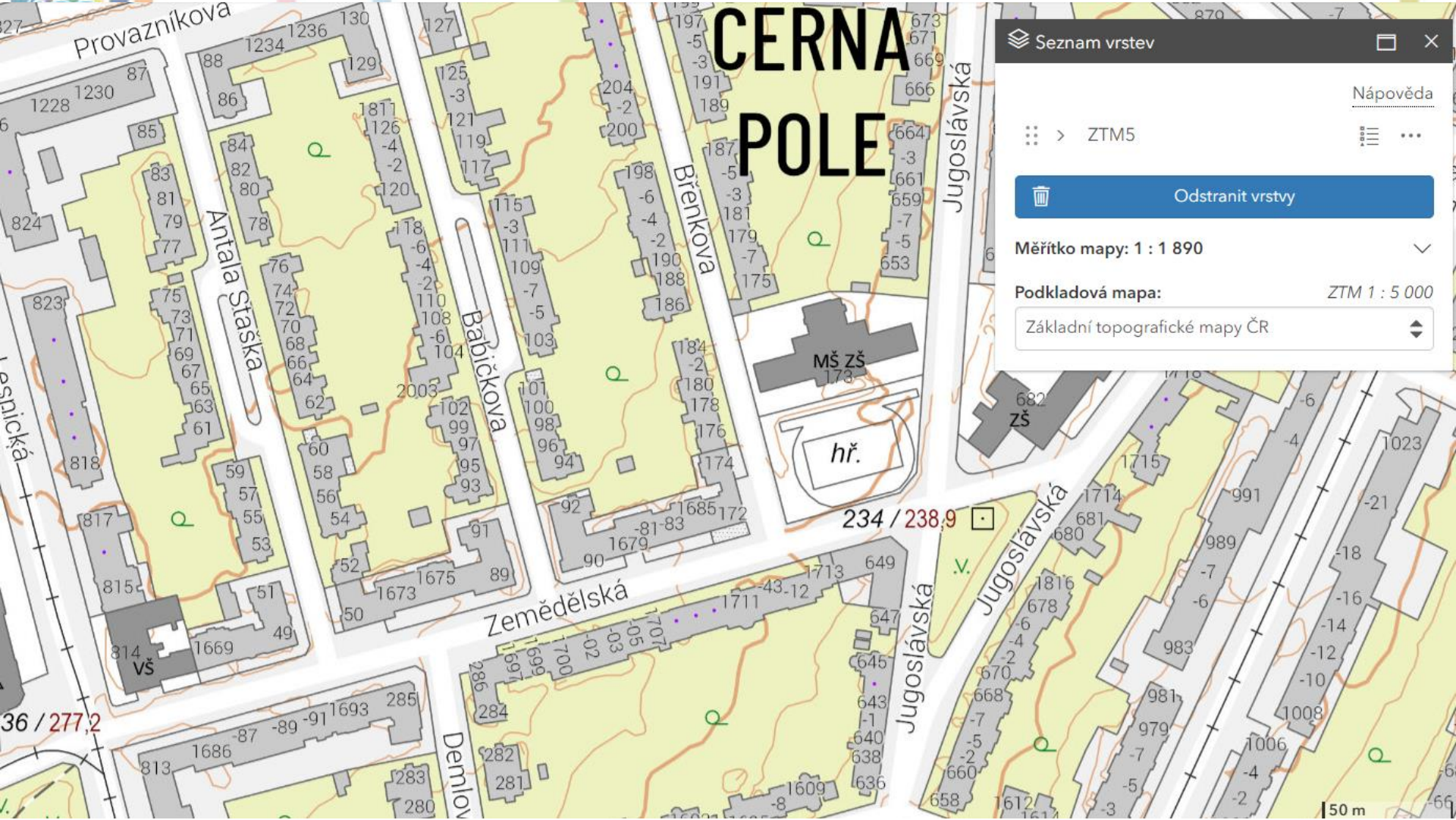
c) **Mapa České republiky** v měřítku 1 : 500 000,

d) **Vojenská topografická mapa** České republiky

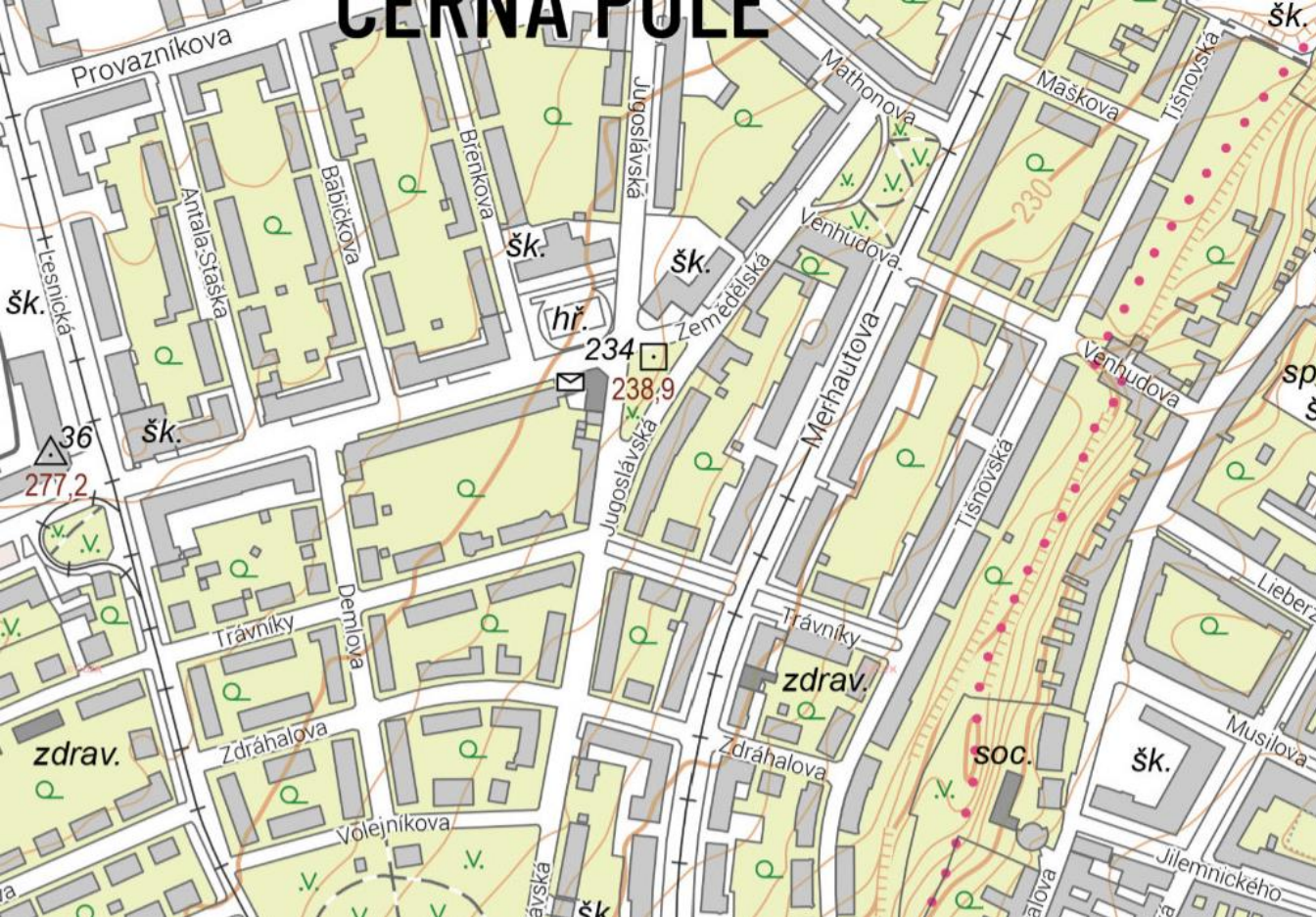
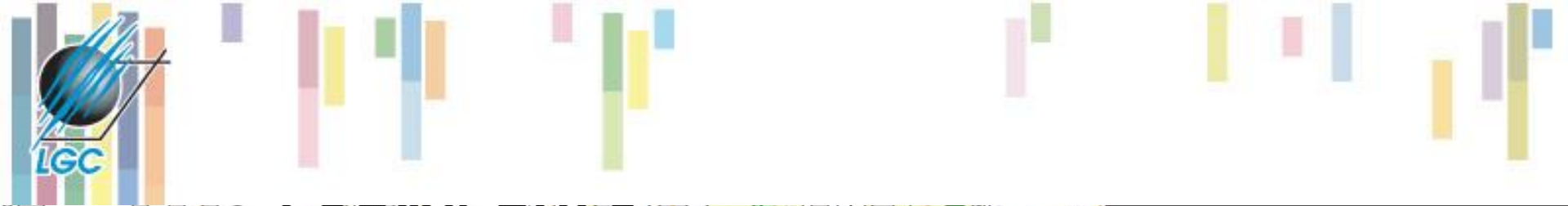
(1 : 25 000, 1 : 50 000, 1 : 100 000 a 1 : 250 000).

e) **Vojenská mapa České republiky** (1 : 500 000 a 1 : 1 000 000).

(2) **Tematická státní mapová díla** jsou mapová díla vytvářená zejména na témata v působnosti orgánů veřejné správy.

Zdroj: geoportal.cuzk.cz

ČERNA PŮLE

Nápověda

> ZTM10

Odstranit vrstvy

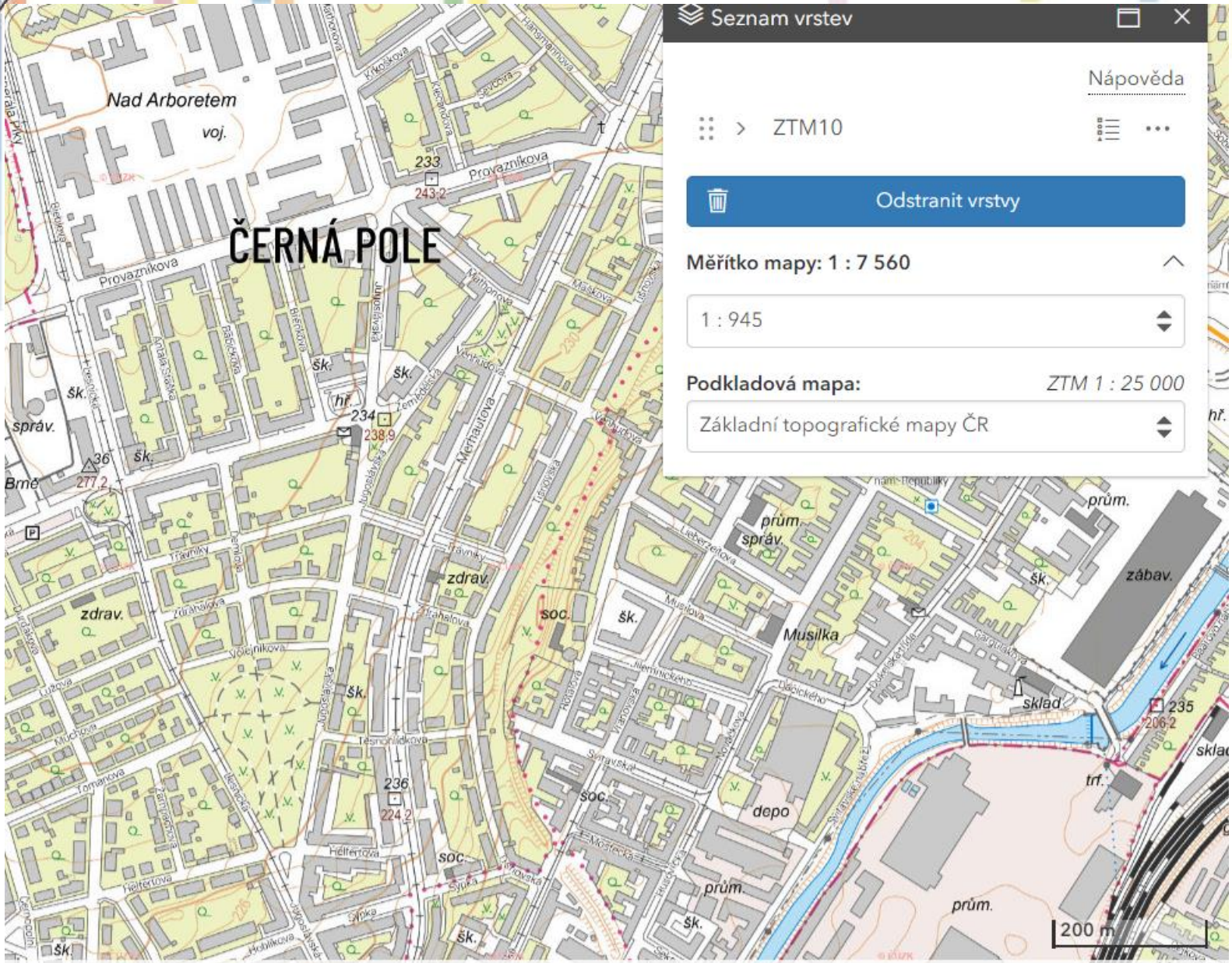
Měřítko mapy: 1 : 3 780

1 : 945

Podkladová mapa: ZTM 1 : 10 000

Základní topografické mapy ČR

Nápověda

Momentálně nejsou k zobrazení žádné položky.

Zkuste **změnit podkladovou mapu** nebo **Přidejte vrstvu...**

Měřítko mapy: 1 : 60 480

1 : 945

Podkladová mapa:

ZTM 1 : 100 000

Základní topografické mapy ČR

2 km

